

COMPAREIXENÇA PINCAT AL PARLAMENT DE CATALUNYA TEMA: MALNUTRICIÓ INFANTIL

19 de novembre 2013

INTRODUCCIÓ

Senyora presidenta, senyores diputades i senyors diputats, moltes gràcies per la seva invitació a participar en representació de la PINCAT en aquesta compareixença, com vostres saben la PINCAT està formada per 20 organitzacions que treballen per a la infància i adolescència a través de més de 900 entitats de primer nivell en els àmbits socio sanitari i de la salut, el lleure, l'acció social, l'educació i la formació i atenció a les famílies, la qual cosa ens permet ser un radar de la realitat per la que passen els infants i adolescents del nostre país. És per això que per preparar aquesta compareixença hem recollit informació i opinió de les entitats membre, per tant el que avui diré és fruit d'aquest treball conjunt entre les Federacions que componen la PINCAT.

Començaré aquesta comunicació amb la conclusió: La malnutrició infantil existeix i cal donar resposta a aquesta situació amb mesures de caràcter integral que vagin a l'origen de la situació que és la pobresa dels nuclis familiars d'aquests infants i fer-ho amb polítiques d'atenció a les famílies que conjuguin l'atenció preventiva i la intervenció educativa. He començat pel final per poder deixar clar cap a on van les meves paraules i que vostres les puguin contextualitzar adequadament.

LA MALNUTRICIÓ INFANTIL EXISTEIX

Es pot posar en dubte a aquestes alçades que gairebé un 27% dels infants de Catalunya està situació de pobresa moderada, dels quals un 15% ho estan en situació de pobresa greu??? Algú pot pensar que aquests infants per molts esforços que facin els seus pares i el seu entorn familiar estan menjant adequadament??? Hi ha garanties que l'esforç institucional i ciutadà mitjançant els bancs d'aliments pot garantir una alimentació equilibrada??? Si algú encara no té clara la resposta a aquests interrogants potser li pot aclarir alguna cosa el que les entitats de primer nivell que formen part de la PINCAT detecten en el seu dia a dia, tal i com ens diuen des de l'Hospital de Sant Joan de Déu, Creu Roja, la Fundació Catalana de l'Esplai, la Fundació Pere Tarrés, ECAS o des de la FEDAIA, es detecta:

- Famílies que tenen dificultats per pagar la part que els pertoca de la beca menjador i que renunciïn llavors a la beca. Podríem dir que els infants becats als menjadors escolars serien un 18% de tots els infants que fan servir el menjador tot i que no ho podem assegurar ja que encara no tenim informació fiable. O també podríem dir que segons la FAPAC el 43% de les sol·licituds de beques menjadors s'han denegat, si analitzem les raons que hi ha al darrera podem trobar que els motius de la denegació solen ser tenir deutes amb l'administració, portar menys de dos anys empadronat al municipi, manca de documentació o impossibilitat d'accés a les dades de renda (en casos de persones en situació irregular) i d'altres aspectes que determinen que aquestes famílies estan en situació de pobresa.
- Infants que no porten berenar als centres oberts o als esplais diaris o que porten sempre el mateix tipus de berenar.
- famílies amb falta d'hàbits saludables i amb hàbits i formes d'alimentar-se que comporten costos alts per no saber-se administrar ni cuinar adequadament i podríem dir moltes altres coses.
- Només la FCE ha rebut 1.542 sol·licituds de beques d'activitats d'estiu on s'inclouia l'apat del mig dia (965 de casals, 577 de colònies).
- Dones joves embarassades amb pocs recursos econòmics que estan tenint una alimentació deficient durant el període de gestació.

És evident doncs que malgrat els esforços que està realitzant l'administració pública i moltes entitats socials per cobrir les necessitats alimentàries dels infants en situació de vulnerabilitat, les ajudes no arriben a tots els nens i nenes que requereixen aquest tipus de suport. La intensitat de la crisi econòmica està fent que augmentin més ràpidament les necessitats que no pas les ajudes per cobrir-les.

Afortunadament però s'imposa una cosa, els pares i mares abans deixarien de tenir una altra cosa que deixar sense menjar els seus fills, el problema sovint és que aquestes altres coses són imprescindibles també per a la correcta criança del seus fills i filles i que en moltes ocasions són incompliments fragants dels drets dels infants, permeteu-me recordar que demà Celebrarem l'Anniversari de la Convenció dels Drets dels Infants, els quals no podem garantir en aquests moments del tot a Catalunya, és trist però és així, ja que ens trobem amb:

- Famílies que no poden fer front a les hipoteques o al lloguer dels seus habitatges.
- Infants que no poden gaudir plenament de la seva formació escolar, ja que no poden pagar el material escolar o tenir els llibres necessaris o assistir a les sortides facultatives que es preveuen per a la seva edat.
- Infants que no podem gaudir d'activitats de lleure educatiu o extraescolars.
- Infants que no poden accedir a totes les prestacions mèdiques que necessiten (dentistes, oculistes, psicòlegs, etc).

PROPOSTES

Aquesta és la realitat amb la que ens trobem però creiem que hem i podem revertir la situació és per tot això que com a PINCAT proposem:

Més enllà de les ajudes per cobrir les necessitats alimentàries més urgents dels infants en situació vulnerable, la PINCAT creu que cal impulsar les polítiques socials i les mesures estructurals necessàries per frenar el creixement de la pobresa a Catalunya, així com a fomentar la creació de llocs de treball i polítiques actives d'ocupació.

Entre aquestes polítiques socials estaria la prestació garantida per famílies amb fills a càrrec i provisionalment la revisió dels criteris de la RMI per tal que es prioritzi aquest col·lectiu.

Mentre aquestes accions no es puguin posar en marxa a curt termini cal continuar treballant per apaibagar aquesta situació, però aquestes accions no es poden fer fora de un context educatiu a mig termini, ni en contra de molts dels criteris i posicionaments educatius de que ens hem dotat:

- Que el Govern de la Generalitat faci una proposta de coordinació real efectiva per atendre les famílies amb proximitat, de forma interinstitucional, amb planificació de tots els agents intervinents. El desplegament de les Taules Territorials d'Infància poden ser una oportunitat sempre que es faci de forma efectiva i incorpori la creació de grups de treball familiar a nivell local.
- Que les beques menjador siguin un dret garantit, És cert que l'origen dels menjadors escolars era possibilitar la incorporació al mercat de treball de totes les persones en igualtat de condicions, en especial de les dones, però la vida ha canviat i aquests servei por ser d'utilitat per atendre la situació actual, encara que només sigui 176 dies a l'any en el cas de l'educació infantil i primària.
- Complementar el que donen els bancs d'aliments amb d'altres aliments que supleixin les mancances nutritives que donen els bancs.
- Formar les famílies per fer un menjar equilibrat i saber comprar millor. Això es podria fer als Centres Oberts.
- Evitar fer accions que tot i efectives vagin en contra de criteris educatius bàsics: s'ha parlat de donar de menjar en els centres oberts, la qual cosa estigmatitzaria aquests infants, quan poden menjar en un context normalitzat com és l'escolar. S'ha parlat de donar sopars als centres oberts o als esplais diaris quan l'important és que els infants puguin sopar amb els seus pares. S'ha parlat d'obrir els casals d'estiu a l'agost i no s'ha pensat en l'oportú que és que els infants puguin passar una part de les seves vacances amb els seus pares (potser la resposta òptima són colònies familiars o casals familiars amb activitats formatives pels pares/mares i lúdiques pels fills i amb estona de dinar conjunta)

CONCLUSIÓ

Tal i com hem dit la situació existeix, és innegable i per tant cal intervenir i fer-ho ja, algunes entitats de PINCAT com la FEDAIA ja van advertir fa 4 anys de que aquesta situació es produiria. Si no intervenim ja, l'any vinent la situació serà més greu.

Cal prioritzar la lluita contra la pobresa infantil per davant d'altres polítiques, tenint present que caldria posar la inversió en polítiques d'atenció a les famílies al nivell de la resta de països de la unió europea.

Cal continuar incidint sobre la problemàtica de la malnutrició, del dèficit alimentari o com vulguem dir-ho, amb perspectiva de futur i amb criteris educatius i preventius, no amb criteris assistencials.